

Vzpomínka na generála Pezla

Potkali jsme se několik měsíců před jeho smrtí při přípravě knihy Devět generálů, kterou na přelomu roku vydává Ministerstvo obrany ČR a Vojenský historický ústav u příležitosti třicátého výročí vzniku samostatné Armády České republiky. Stojí na rozhovorech se všemi náčelníky Generálního štábu od ledna 2003 do současnosti. Generál Pezl v knize samozřejmě jako poslední federální a první český „engeeš“ nemohl chybět. Byl jsem vlastně poslední novinář, který s ním mluvil. Ale to mě při návštěvě v jeho bytě v pražské Liboci na jaře 2022 samozřejmě ani nenapadlo. Spíše mě příjemně překvapilo, že byl generál Pezl v poměrně dobré kondici – samozřejmě úměrné jeho věku.

Trpělivě odpovídal na otázky, i když se občas zarazil, protože si na určité detaily nemohl už vzpomenout. Do armády vstoupil krátce po konci druhé světové války. Byla to právě nejtragičtější válečný konflikt v dějinách, který ho silně ovlivnil, aby oblékl vojenskou uniformu. Karel Pezl se narodil 14. září 1927, na Vojenskou akademii v Hranicích nastoupil po maturitě. „Druhá světová válka se stala životní zkušeností, na kterou se nedá zapomenout. Byla to opravdu hodně těžká doba, která mě pro další život dost ovlivnila,“ řekl.

Armádě pak zasvětil celý svůj život – s jednou delší přestávkou. V roce 1971, když už šestým rokem působil na generálním štábu, byl z politických důvodů propuštěn do civilu. Nesouhlasil totiž se vstupem „spřátelených“ vojsk v srpnu 1968. „V armádě tehdy probíhaly čistky, ostatně jako v jiných oblastech. Kdo se znelíbil, měl to spočítané,“ vzpomínal. Napřed se živil jako vrátný v recepci Interhotelu, posléze jako vývojový a vedoucí pracovník Výzkumného ústavu spojů.

Že patří mezi renomované vojenské odborníky – navíc s významným morálním kreditem – se ukázalo po sametové revoluci v listopadu 1989. Nejprve se stal poradcem ministra obrany, pak jeho náměstkem a nakonec náčelníkem Generálního štábu. Také díky němu si armáda v přelomových devadesátých letech získala velký respekt a dobré jméno – nejen doma, ale i v zahraničí. Nebylo to snadné období: konec Varšavské smlouvy, zahájení transformace českých ozbrojených a nasměrování do NATO.

Že si vedl dobře, dokládá jakési malé muzeum vlastních vojenských poct a tradic, kterou měl generál Pezl v jednom pokoji svého bytu. Na stěnách viseli jeho fotografie s významnými politiky nebo představiteli NATO a další upomínkové předměty. Ze šuplíku pak při mé návštěvě vyndal další krabice s vyznamenáními nebo fotografiemi, na nichž byl zachycen například s americkým generálem Colinem Powellem, který byl v letech 2001 až 2005 ministrem zahraničních věcí USA. Anebo s dalším americkým generálem Johnem Galvinem – když v červnu 1991 přiletěl jako vrchní velitel spojeneckých sil NATO v Evropě, přivítal ho vedle tehdejšího ministra obrany Luboše Dobrovského i Karel Pezl. Galvin posléze ve svých pamětech charakterizoval Pezla jako přemýšlivého, ohleduplného muže se schopností jasně formulovat. Obdiv to ale byl vzájemný, neboť Pezl zase ocenil, že se od Galvina mohl naučit, „co to v praxi znamená sdílet demokratické hodnoty“.

Nechyběli ani společné snímky s tehdejšími prezidentem Václavem Havlem, kterému po odchodu z čela generálního štábu v červenci 1993 dělal poradce. „S prezidentem jsem si porozuměl. A myslím, že i on se mnou,“ konstatoval Pezl, který byl i uznávaným armádním teoretikem. Své názory psal také do Vojenských rozhledů. V jednom z nich se například zmiňoval o to, jak významný význam bude mít naše orientace k evropským a euroamerickým strukturám, ale třeba i k mírovým aktivitám OSN. „Bylo jasné, že musíme udržovat otevřené partnerské styky se všemi zeměmi, s nimiž nás spojují společné zájmy. A stále platí, že pro bezpečnost státu má značný význam ohodnocení způsobů a forem ohrožení, jejich intenzita, očekávaná proměnlivost v čase. To vše staví před armádu nutnost vyšší variability a akceschopnosti přiměřené formám a míře ohrožení,“ poznamenal.

Když jsem z jeho bytu odcházel, měl pořád dobrou náladu a byl svěží. Popřál jsem mu pevné zdraví a přidal přání, aby se dožil sta let. Bohužel to nesplnil. Zemřel 10. října ve věku pětadevadesáti let. Čest jeho památce!

Pavel Baroch

Autor: ***Mgr. Pavel Baroch**, narozen 1968. Vystudoval žurnalistiku na Univerzitě Karlově. Novinářem je už více než třicet let. Pracoval například v MF Dnes, Aktuálně.cz, České televizi nebo v časopisu Týden. Nyní je redaktorem týdeníku Hrot. Dlouhodobě se zabývá také problematikou armády nebo moderní historií. Je autorem knihy Mengeleho dvojče A-782 o Jiřím Fišerovi, který se svým bratrem jako malý chlapec přežil Osvětim i zvrácené pokusy doktora Mengeleho, a spoluautorem knihy Moje máma z Terezína, což je utajovaný osud židovské dívky Hany, který po letech vypátral její syn Frank Frištenský.*